

Стан використання інтерактивних педагогічних технологій в закладах вищої освіти

Андрій Паламар ¹

Опубліковано	Секція	УДК
15.04.2024	Освіта/Педагогіка	37.1

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.10972515>

Ліцензовано за умовами Creative Commons BY 4.0 International license

Анотація. У статті розкрито особливості використання інтерактивні педагогічні технології в закладах вищої освіти України. Визначено, що інтерактивне навчання набуває особливого значення в процесі підготовки майбутніх викладачів, що здійснюється у різних формах діяльності, за яких усі учасники освітнього процесу взаємодіють один з одним. Встановлено, що вступаючи у ділову співпрацю для вирішення освітніх завдань та професійних проблем, обмін інформацією, моделюванням ситуацій спілкування, оцінка дій інших учасників та їхня власна поведінка є надзвичайно потрібна. Зрозуміло, що кожен викладач прагне до професійного росту та запровадження у свою професійну діяльність інтерактивні педагогічні технології. Виходячи з таких умов професійної діяльності, потенціал майбутнього викладача закладу вищої освіти має характеризуватися високим рівнем загального розвитку а це інформаційна компетентність щодо сучасних економічних та соціальних змін, науково-філософський світогляд, педагогічна культура, ерудованість, креативність, здатність до саморозвитку та самовдосконалення.

Ключові слова: студент, викладач, заклад вищої освіти, професійна підготовка, інтерактивні педагогічні технології.

State of use of interactive pedagogical technologies in Ukraine

Annotation. The article reveals the peculiarities of using interactive pedagogical technologies in Ukraine. It is clear that every teacher strives for professional growth regarding the introduction of interactive pedagogical technologies into his professional activity. It was determined that interactive learning acquires a special importance in the process of training future teachers, which is carried out in various forms of activity in which all participants of the educational process interact with each other. It has been established that when entering into business cooperation to solve educational tasks and professional problems, information exchange, simulation of communication situations, assessment of the actions of other participants and their own behavior are extremely necessary. The formation of the abilities of future teachers of higher education institutions is impossible without participation in active cognitive activities, the creation of various situations of pedagogical interaction in the learning process, and their transformation into a real subject of the process. Based on such conditions

---

¹ аспірант кафедри педагогіки та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка», <https://orcid.org/0009-0008-8438-1061>

of professional activity, the potential of the future teacher of a higher education institution should be characterized by a high level of general development, which is informational competence regarding modern economic and social changes, a scientific and philosophical outlook, pedagogical culture, erudition, creativity, the ability for self-development and self-improvement.

Key words: student, teacher, institution of higher education, professional training, interactive pedagogical technologies.

Вступ

Динамічний розвиток сучасного українського суспільства, поява нових технологій, розширення потоку інформації потребує самовдосконалення та безперервної самоосвіти майбутніх викладачів. Очікування та цілі вищих педагогічних закладів освіти можуть змінюватись в залежності від точки зору окремих осіб або груп. Суспільство загалом вважає, що заклади освіти озброюватимуть студентів спеціальними компетенціями та інноваційними педагогічними техніками. Поточні дослідження показують, що програми вищої освіти наділяють випускників настановами, переконаннями та когнітивними навичками, які дозволять їм стати ефективними громадянами 21 століття. Студенти сприймають безліч цілей, пов'язаних із їх зовнішніми професійними цілями та їх внутрішніми особистими цілями.

Найбільш успішними закладами вищої освіти будуть ті, хто може передбачити майбутні потреби суспільства та студентів, а також врахувати їх в освітніх програмах, які вони розробляють та реалізують. Однак встановити, в чому можуть полягати ці потреби, складно, і згодом розробка та реалізація програми часто ґрунтуються на припущеннях.

У зв'язку з цим проблема формування оновленої готовності до самостійних професіоналів відповідає їх освітнім потребам за рахунок власної соціальної мобільності та творчої активності у постійному оновленні професійної діяльності.

Метою статті є визначити стан та використання інтерактивних педагогічних технологій в закладах вищої освіти.

Результати

Ґрунтуючись на літературі та досвіді вітчизняних викладачів в українських закладах вищої освіти, на сьогоднішній день існує десять принципів ефективного навчання майбутніх викладачів у закладах вищої освіти:

- 1) створити активне середовище навчання;
- 2) зосередити увагу на індивідуальності кожного майбутнього викладача;
- 3) об'єднати знання та методичні забезпечення для обрання найкращих способів навчання майбутніх викладачів;
- 4) допомогти студентам організувати свої знання;
- 5) забезпечити своєчасний зворотний зв'язок;
- 6) поєднувати високі очікування з підтримкою майбутніх викладачів;
- 7) підвищувати мотивацію до навчання та вивчення нових методик викладання, в тому числі і інтерактивних педагогічних технологій;
- 8) передавати своє повідомлення різними способами;
- 9) допомагати майбутнім викладачам продуктивно керувати своїм часом.

З огляду на це, на сьогоднішній день один з основоположних принципів сучасної педагогічної освіти є активне вивчення майбутніми викладачами нових принципів викладання, одним з видів яких є інтерактивні.

Формування готовності до самоосвіти майбутнього викладача має свою специфіку, яка визначається як потреба сучасного педагога у придбанні сукупності значущих навичок та досвіду їх реалізації [1-3]:

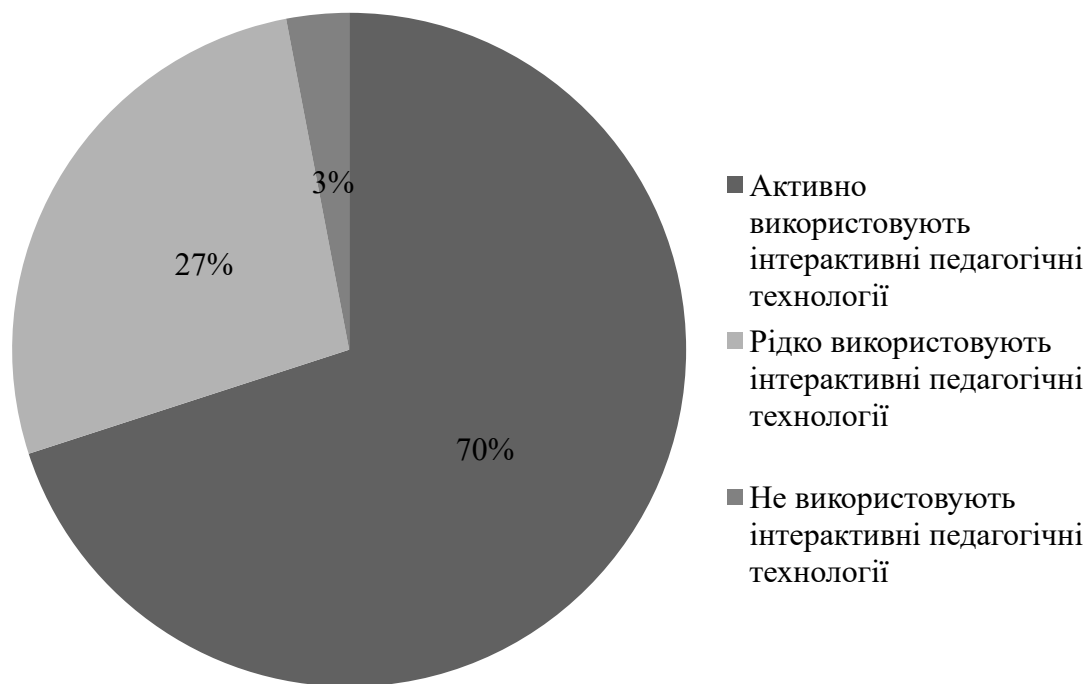
- вміння працювати з різними джерелами інформації, знань;
- знання основ наукової організації педагогічної роботи;
- вміння аналізувати, порівнювати, встановлювати взаємозв'язок між педагогічними явищами та процесами, вміння слухати та говорити, відстоювати свою точку зору, вміння працювати в команді, вирішувати конфлікти, адаптуватися до змінних умов, бути психологічно стійким до труднощів;
- розробляти програми та проекти своєї професійної діяльності;
- брати на себе відповідальність, вміти організовувати свою роботу, моделювати професійну діяльність тощо.

Формування здібностей майбутніх викладачів закладів вищої освіти неможливе без участі в активній пізнавальній діяльності, створення різноманітних ситуацій педагогічної взаємодії в процесі навчання, перетворення їх на справжній суб'єкт процесу [4-5].

У зв'язку з цим інтерактивне навчання набуває особливого значення в процесі підготовки майбутніх викладачів, що здійснюється у різних формах спільної діяльності студентів, за яких усі учасники освітнього процесу взаємодіють один з одним, вступаючи у ділове співробітництво для вирішення освітніх завдань та професійних проблем, обміну інформацією, моделюванням ситуацій спілкування, оцінки дій інших учасників та їхньої власної поведінки.

Таким чином, майбутній викладач вищої школи, з огляду на існуючі тенденції розвитку суспільства мусить у своїй професійній діяльності використовувати інтерактивні педагогічні технології [6-7]. .

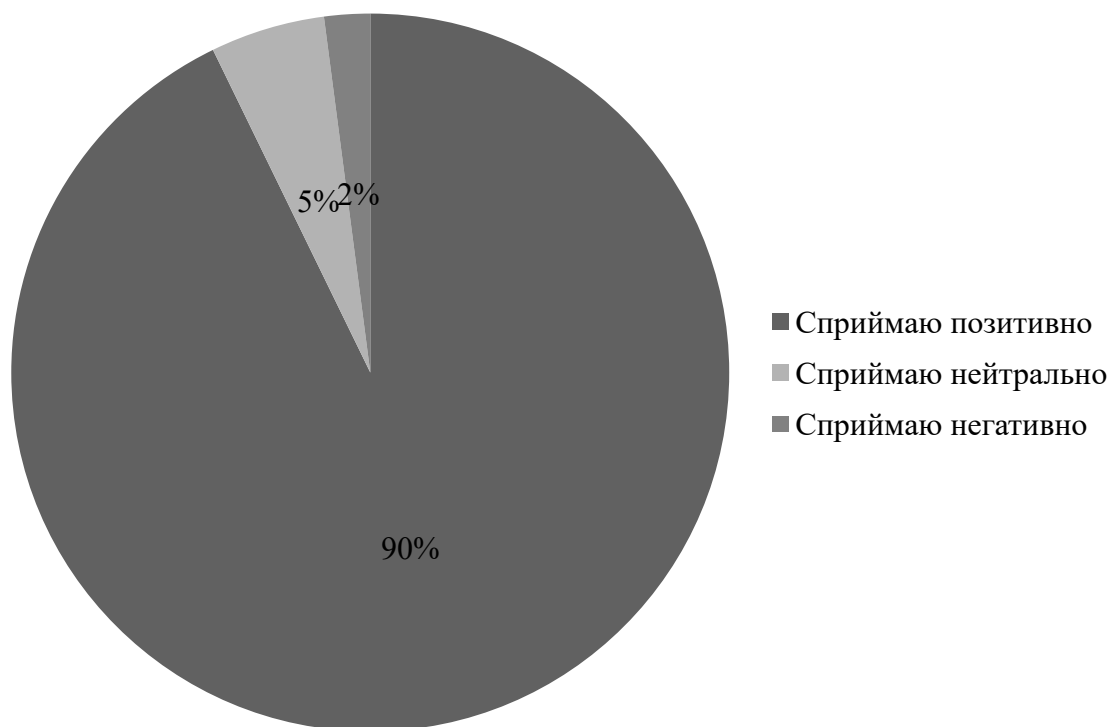
Якщо звернутись до статистичних даних, то можна проаналізувати зацікавленість закладів вищої освіти у впровадженні інтерактивних педагогічних технологій (рис.1).

Рис.1. Структура використання інтерактивних педагогічних технологій в процесі навчання у закладах вищої освіти

Так, з рис.1. ми можемо побачити, що більшість освітніх закладів (70%) в нашій країні активно використовують інтерактивні педагогічні технології. 27% закладів вищої освіти лише частково впровадили елементи інтерактивних педагогічних технологій у власний освітній процес. І лише 3% з усіх закладів вищої освіти мушили визнати, що рівень впровадження інтерактивних технологій є вкрай низький.

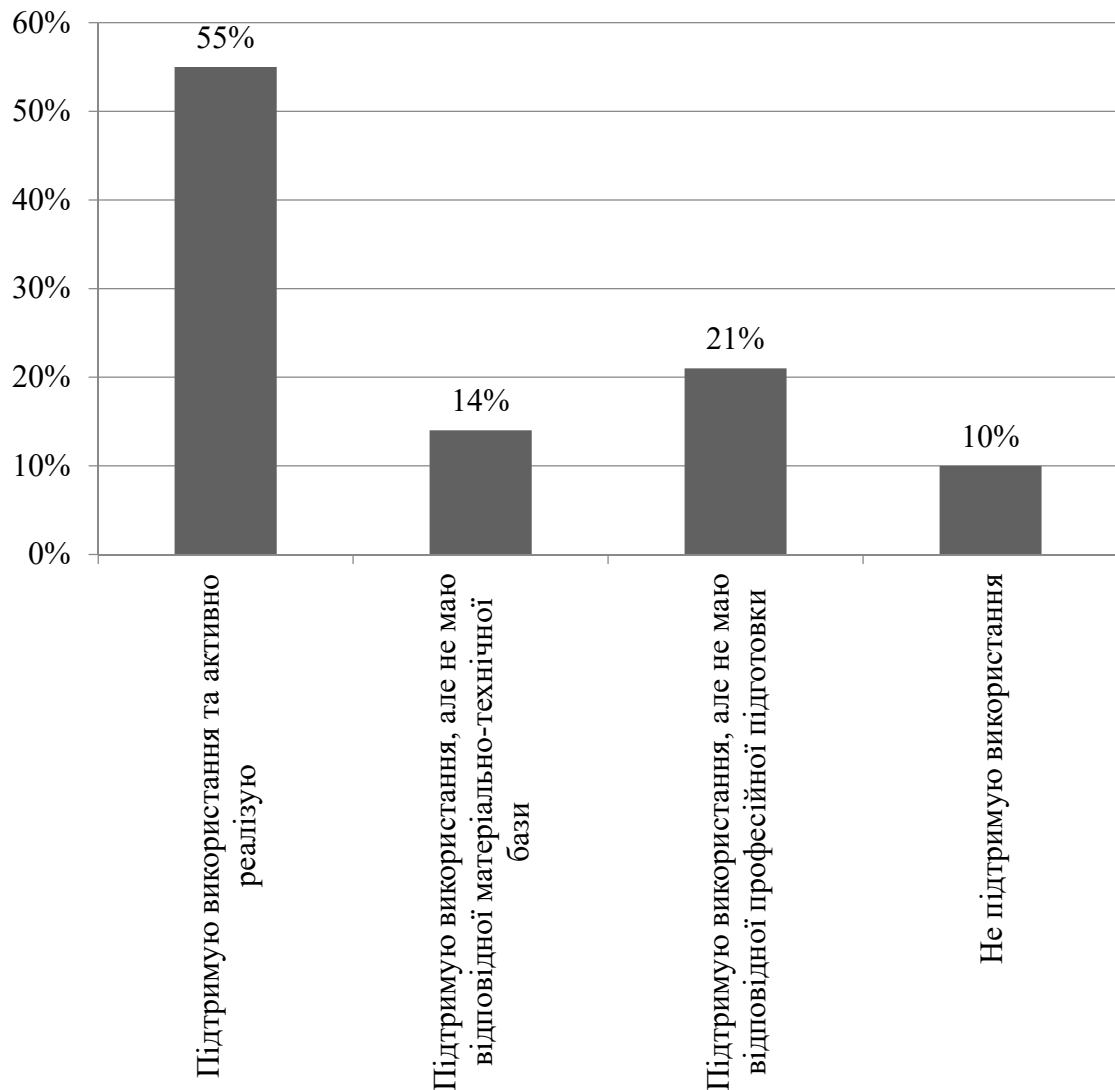
Інтерактивні педагогічні технології мають на меті полегшити процес подачі матеріалу та вивчення студентами значних обсягів знань. Тому важливим елементом впровадження інтерактивних технологій є ставлення до даних студентів (рис.2).

Рис.2. Відношення студентів до використання в процесі навчання інтерактивних педагогічних технологій

Так, як ми можемо побачити з рис.2 більшість студентів (90%), які приймали участь в опитуванні, позитивно сприймають використання інтерактивних педагогічних технологій, обґрунтовуючи це тим, що використання даних технологій полегшує процес запам'ятовування матеріалу та допомагає в наступному його відтворенні та використанні. Такі статичні дані свідчать про той факт, що використання інтерактивних педагогічних технологій є дієвим способом покращення навчально-освітнього процесу. З огляду на це, формування системи професійної підготовки майбутніх викладачів до використання інтерактивних педагогічних технологій в процесі своєї професійної діяльності є актуальним питанням на сьогоднішній день.

Проблема використання інтерактивних педагогічних технологій в нашій країні зумовлена неоднозначним ставленням викладачів в цьому питанні. На рис.3 зображені статистичні дані щодо ставлення викладачів закладів вищої освіти до використання інтерактивних технологій в процесі навчання [8-9].

Рис.3. Ставлення викладачів закладів вищої освіти до використання інтерактивних педагогічних технологій в освітньому процесі

Так, як можна побачити на рис.3., більшість викладачів закладів вищої освіти (55%) підтримує використання інтерактивних технологій та активно реалізує їх в процесі власної педагогічної діяльності. Цікавим є також те, що 35% опитаних викладачів також підтримують використання інтерактивних технологій в освітньому процесі, але 14% попросту не мають належної матеріально-технічної бази, для їх реалізації, а 21% опитаних не мають відповідних умінь та навичок для того, щоб у найбільш ефективний спосіб використати систему інтерактивних педагогічних технологій в процесі своєї професійної діяльності. І лише 10% усіх опитаних викладачів заперечили ефективність та відмовляються використовувати інтерактивні педагогічні технології в освітньому процесі. З огляду на вищезазначені статистичні дані, питання навчання майбутніх викладачів принципів використання та впровадження інтерактивних педагогічних технологій є особливо актуальним.

Висновки

Отже на сьогоднішній день існує велика кількість інтерактивних педагогічних технологій, які викладачі можуть використати. Для цього вони можуть використати

методичні вказівки щодо принципів та видів інтерактивних технологій у навчально-методичних матеріалах щодо педагогічної діяльності як вітчизняних науковців, так і зарубіжних. Така статистика свідчить про високу якість вітчизняних наукових доробок в сфері інтерактивних педагогічних технологій.

Список використаних джерел

1. Житеньова Н.В. Візуальні дидактичні засоби: Створення та використання в освітній практиці. Навчально-методичний посібник. Х.: Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2019. 89 с.
2. Житеньова Н.В. Електронне портфоліо як інструмент самопрезентації майбутнього фахівця. Збірник наукових праць «Відкрите освітнє середовище сучасного університету». №3, 2017. С.212-219.
3. Житеньова Н.В. Майстер-клас щодо використання технологій візуалізації як ефективна форма навчання в системі професійної освіти. Інформаційні технології: зб. тез VI Всеукраїнської науковопрактичної конференції молодих науковців. 2019. С.37-38.
4. Калінська О. П. Технології розвитку педагогічної майстерності викладача економічних дисциплін у вищому навчальному закладі. Обрії. 2017. № 2 (45). С. 51–54.
5. Карамушка Л. М. Рольова гра. Енциклопедія освіти. К. : Юрінком Інтер, 2008. С 552.
6. Козинець І. І. Педагогічний напрям організації методичної роботи у ВНЗ. Вісник Запорізького національного університету : зб. наук. праць. Серія «Педагогічні науки». Запоріжжя : Вид-во ЗНУ. 2012. №1(17). С. 128–132.
7. Кузьмінський А. І. Педагогічна майстерність викладача вищої школи та її вплив на якість навчання. Педагогічні видання, 2, е-журнал «Педагогічна наука: історія, теорія, практика, тенденції розвитку», 2010. URL :http://www.intellectinvest.org.ua/ukr/pedagog_editions_emagazine_pedagog_ical_science_vypuski_n2_2010_st_12/
8. Клоченок Д. К. Горбенко І. В. Візуалізація освітнього процесу за допомогою інтерактивних опорних схем, таблиць у роботі вчителя технологій. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. 2013. - Вип. 36. - С. 29-34.
9. Колгатін О.Г. Педагогічне тестування у комп'ютерно орієнтованій системі педагогічної діагностики. Інформаційні технології в освіті. 2011. № 9. С. 11-19., с. 108.